

સંતભગવંત સાહેબજીની

છે માહાત્મ્યસભર વાણી સદા...

૨૧ માર્ચ, ૨૦૧૯, ગુરુવાર, ધુળેટી મહાપર્વ, સાહેબજી પ્રાગટ્યોત્સવ

યોગીજી મહારાજ મહાવિદ્યાલય, ધારી મહાતીર્થ

ધુળેટી

-આનંદના પર્વે સૌ વલાલા ભક્તોને ભાવભર્યા જય શ્રી સ્વામિનારાયણ ! આપણે બહુ ભાગ્યશાળી ને નસીબદાર છીએ ! સાક્ષાત્ યોગીબાપા જે ધરતી ઉપર પ્રગટ થયા, ૧૬-૧૬ વર્ષ બાપા જે ધરતી પર વિચર્યા એ પુણ્યશાળી ને દિવ્યતાથી સભર એવી ધારીની ધરતી ઉપર અને એમાંય વળી યોગીજી મહારાજ, પ્રમુખ સ્વામીજી, મહંત સ્વામીજી, હરિપ્રસાદ સ્વામીજી, કાકાજી, પપ્પાજીની અત્યંત પ્રસન્નતાનું પાત્ર બનેલા અશ્વિનભાઈ - શાંતિભાઈ જેવા સંતોના સાંનિઘ્યમાં આપણને આ પર્વ ઊજવવાનો લાભ મળ્યો એટલે આપણે ખૂબ ખૂબ ભાગ્યશાળી છીએ ! આજે ધુળેટીના દિવસે અહીં ધારીમાં રહેવાનું મળ્યું એનો મને બહુ આનંદ થયો. એ માટે તમને બધાને ખરેખર ધન્યવાદ - આભાર !

યોગીજી મહારાજ ખરેખર અકલ્પનીય પુરુષ ! શબ્દોથી જેમનું વર્ણન થાય એવું નથી; પણ છતાંય, આપણે ભક્તિ અદા કરવા માટે શબ્દોનો જ સહારો લેવો પડે. દાસત્વભક્તિથી ભર્યુંભર્યું યોગીજી મહારાજનું જીવન હતું. બાપા જ્યારે ગોંડલ મંદિરના મહંત હતા ત્યારે આપણને કલ્પનામાં પણ ના આવે એવું ૧૦-૧૦ સાધુનું કામ તેઓ પોતે કરતા. ઠાકોરજીની પૂજા કરતા, ઠાકોરજીનો થાળ બનાવતા, આરતી કરતા, મહાપૂજા કરતા, મંદિરમાં આવેલા ભક્તોની દેખરેખ રાખતા-રાખરખાવટ કરતા, સૌને જમાડતા, સભામાં સૌને કથા કરતા અને પછી બધાને ઉતારા આપતા. અને સેવા તો કેવી કરતા ? ઈંગ્લેન્ડ, અમેરિકા, મુંબઈથી બધા ભક્તો આવે એમને સવારમાં પથારીમાંથી બેઠા થાય એટલે ચા જોઈએ. ચા પીવે ત્યારે તો એમની આંખ ખૂલે. તેઓને માટે ચા બનાવડાવી મોકલતા.

સામાન્યરીતે તમે કોઈ મંદિરમાં જાવ તો મંદિરના નિયમોનું બોર્ડ લગાવેલું હોય. સવારે પાંચ વાગ્યે ઊઠી જવાનું, તૈયાર થઈને આરતીમાં આવવાનું... વગેરે વગેરે... નિયમો લખ્યા હોય. વર્ષો પહેલાં અમે વ્રતધારી સંતોની આખી ટીમ કાકાજી-બા સાથે વજ્રેશ્વરી મુક્તાનંદ બાબાના આશ્રમમાં ગયાં હતાં. બહુ મહાન - ઓલિયા સાધુ ! એમની સાથે અમારે મીટિંગ થઈ, સભાઓ થઈ. મુક્તાનંદ બાબાએ જાતે અમને આશ્રમમાં બધેય ફેરવ્યા. પછી એમના ગુરુ

નિત્યાનંદ બાબાનું સ્થાન કે જે અંદર ગામમાં હતું ત્યાં દર્શન કરવા લઈ ગયા. ત્યારે સેક્રેટરી અમને કહેવા આવ્યા કે, 'જુઓ, તમે બહાર જાઓ છો પણ આ દરવાજો બરાબર બાર વાગ્યે બંધ થઈ જશે. અહીં જમવાનો સમય બાર વાગ્યા પહેલાંનો છે. આ દરવાજામાં જે બાર વાગ્યા પહેલાં પ્રવેશે એમને જમવાનું મળે અને તે પછી આવે તો દરવાજો બંધ, બહાર જ રહેવાનું.' જ્યારે યોગીજી મહારાજને ત્યાં તો દરવાજા બારેય મહિના ને ચોવીસેય કલાક ખુલ્લા ! કોઈ ડિસિપ્લિન કે ટાઈમનું બંધન નહીં ! બાકી ઘણા આશ્રમોમાં તો સવારે ચાર વાગ્યે ઊઠવું પડે, નાહી-ઘોઈને પૂજા કરવી પડે. ઘરે ભલે બેડ-ટી પીતા હોય પણ મંદિરમાં કોઈ બેડ-ટી માંગે ? આશ્રમમાં પોતાનું ટાઈમટેબલ બદલાઈ જાય.

યોગીબાપા કેવા હતા ? તો ૬૦ વર્ષની ઉંમર સુધી બાપાએ તો દૂધ-ઘી ખાધાં જ નથી, પરંતુ હરિભક્તો માટે સવારના પહોરમાં ચા બનાવડાવે. ઉતારા પર બહેનો હોય તેથી કોઈ નાના ટાબરિયાને કીટલી ને પ્યાલા લઈને તેમની રૂમ પર મોકલે. પેલા તો સવારે પાંચ વાગ્યે મંદિરમાં ચા મળે એટલે ખુશ ખુશ થઈ જાય. આવી સેવા બાપા કરતા, તમે વિચાર કરો ! ભક્તો માટે એમના હૈયામાં ખૂબ ભાવ ને પ્રેમ હતો. ભક્તોની સેવા દ્વારા પ્રભુની પ્રસન્નતા પ્રાપ્ત કરવાનો ઉપાય યોગીજી મહારાજે આપણા માટે જીવીને બતાવ્યો.

અમે યુવાનો બાપા સાથે ફરતા હતા, બધી વાનરસેના જ કહેવાય. મોટી ઉંમરના હોય એમને કહીએ, 'ડોસાંડગરાં આઘાં ખસો તમે.' તો બાપા કહે, 'એમને ડોસાંડગરાં ના કહેવાય, અક્ષરમુક્તો કહેવાય !' બાપા અમારી પાસે એ વૃદ્ધોના પગ દબાવડાવે, એમને જમાડાવે, એમને પાણી પિવડાવે. તમે વિચાર કરો, એમણે અમને યુવાનોને ભક્તોની સેવામાં ખૂબ ઓતપ્રોત કર્યાં. પણ, અક્ષરપુરુષોત્તમની શુદ્ધ ઉપાસનાની પાયાની બાબત છે કે, આવા સત્પુરુષ માટે જીવથી પ્રેમ થવો જોઈએ. જીવથી પ્રેમ થશે તો પછી એમને રાજી કરવા માટે આપણું બધું છૂટી જશે, આપણાપણાનો બધો ભાવ છૂટી જશે. જુવાનિયાઓને કોઈને નમવાનું, કોઈનું ખમવાનું, કોઈની સેવા કરવાનું કાવે નહિ. એમાં પણ પાટીદારના છોકરાઓ તો ઘરે પણ કામ ના કરતા હોય તો મંદિરે સેવા કરે ? એવા બાદશાહોને બાપાએ કચરો વાળતા, જાજરાં

સાફ કરતા, કૂવાઓ ઉલેચતા, ઉકરડાઓ સાફ કરતા કરી દીધા. આવું કોણ કરી શકે ? યોગીજી મહારાજનો દિવ્ય પ્રેમ જ આ કરી શકે ! યોગીજી મહારાજ સાકાર પ્રભુનું સ્વરૂપ હતા. બાપા કોઈ સેવા સોંપે તો એમને ના જ ના પાડી શકે. હૈયામાં એક જ ભાવ રહે કે, બાપાને રાજી કરવા માટે શું ના થાય? યોગીજી મહારાજે અસાધારણ પ્રેમથી યુવાનોમાં આવો ભાવ પ્રગટાવ્યો, જેના પરિણામ રૂપે આપણને મહંત સ્વામીજી, હરિપ્રસાદ સ્વામીજી, ડૉક્ટર સ્વામીજી, ગુરુજી, અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ, રતિભાઈ, સનંદભાઈ, વી.એસ. - આવા સંતોની ભેટ મળી. આ સૌ સામાન્ય સાધુઓ નથી !

બાપા જે દાસત્વભાવે જીવતા હતા, એ જ ભાવની બધા અપેક્ષા રાખે કે, 'મારા ગુરુ તો આમ બેસતા હતા.' એટલે બધા ગુરુ કંઈ એમની જેમ બેસે ? યોગીબાપા નમતા રહેતા, ખમતા રહેતા, જ્યારે આ સાધુ તો જરૂર પડે ત્યારે આંખ પણ કાઢે. આપણા બાપદાદાઓ ચોરણો પહેરતા હતા, માથે ફાળિયું બાંધતા હતા, તો હવે તેમના વારસદાર તરીકે ઓળખાવા માટે તમારે કંઈ ચોરણું પહેરીને અને માથે ફાળિયું બાંધીને ફરવાનું ? જે એમનું કામ કરે છે, એમના કુટુંબની દેખભાળ રાખે છે, એમની ખેતીવાડી સંભાળે છે, એમનો વેપાર કરે છે, એમનાં સગાંવહાલાંઓની રાખરખાવટ કરે છે, બસ એ જ એમના વારસદાર છે !

અશ્વિનભાઈને તમે જુઓ ! કેટલો દાસત્વભાવ છે એમનામાં. દાસત્વભાવ એટલે બોસ થઈને ના જીવતા હોય, પણ પ્રભુના દાસ હોય. આપણે પ્રભુના થઈને જીવન જીવીએ છીએ, પ્રભુ અર્થે ભક્તિ કરીએ છીએ, પ્રભુને રાજી કરવા હાંસંગડથલરૂપ સેવા કરીએ છીએ એટલે આપણામાં રહેલા પ્રભુને જોઈને એને નમતા રહે, ખમતા રહે; એ દાસત્વભાવ ! યોગીજી મહારાજ એવા દાસત્વભાવનું મૂર્તિમાન સ્વરૂપ હતા. તમે જુઓ, આંબા ઉપર જેમ કેરી આવે - ફળ આવે એમ આંબો નમતો જાય. એમ, ફળ આવે - કંઈક પ્રાપ્તિ થાય તો દાસત્વભાવ પ્રગટે, વિનમ્રભાવ આવે, નમતો રહે, વાણીમાં વિવેક આવે, ગમે એવું બને, ગમે એવા પ્રસંગો ઊભા થાય તોય કદી સ્થિતપ્રજ્ઞ અવસ્થામાંથી ડિસ્ટર્બ ના થાય, સદાય હસતા રહે; એ સાધુતા છે. અને એવી સાધુતા યોગીજી મહારાજે કૃપા કરીને આવા યુવાનોને હેતુપ્રેમ આપી એમને પોતાની સાથે રાખીને આપી.

યોગીબાપા હરતીફરતી યુનિવર્સિટી હતા. અત્યારે આપણે આ રીતે બેસીને બધા સંતોનો લાભ લઈ શકીએ છીએ, પણ ત્યારે એવો કોઈ ચાન્સ નહોતો, એવી કોઈ જગ્યા જ નહોતી એટલે બાપા સાથે વિચરણમાં ફરતા રહેવાનું થતું. અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈને યુવકો બાપા સાથે વિચરણમાં ગયા હતા ત્યારે એટલા બધા પ્રોગ્રામ ચાલે કે, એમની કોઈ ખબર પણ ના રાખે. બધા કહે, તમે વાનરસેના છેલ્લે આવો. એમને વાલન ના મળે, ઉતારો ના મળે, દોડાદોડીમાં ચંપલ જતાં રહે, કપડાં ખોવાઈ જાય, રૂમાલ પણ ખોવાઈ જાય અને છતાંય બાપા સાથે દોડતા દોડતા જવાનું ને ફરિયાદ કર્યા વગર સેવાઓ કરવાની; તમે વિચાર કરો ! છતાં આ યુવાનો ઘરે જવાનું નામ ના લે, ફરિયાદ ના કરે, એમની સેવામાં મોળાશ ના આવે. બાપાને રાજી કરવાનો એ યુવાનોમાં કેટલો અદમ્ય ભાવ હશે ! પ્રભુના થઈને જીવન જીવવા માટે યોગીજી મહારાજે અંદર કેટલી બધી અભીપ્સા પ્રગટાવી હશે ! ધોમધખતા તાપમાં ચાલી ચાલીને બાપાની સાથે પ્રવાસમાં જાય અને ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં, ગમે એવા સંજોગોમાં પણ બાપા સામે જોઈને બાપાએ સોંપેલી સેવા અહોહોભાવે આનંદપૂર્વક બધા ભેગા થઈને કરે. એ યુવાનોને અત્યારે જોઈએ તો ભગવાનની પ્રસન્નતાનાં, યોગીજી મહારાજની પ્રસન્નતાનાં પાત્રો બની પોતાના જીવનના વર્તનથી આપણને અસલ સાધુતાનાં દર્શન કરાવે છે.

આ તીર્થસ્થાનમાં આપણે સંકલ્પ કરીએ કે, 'બાપા ! તમે આ ઘરતી ઉપર પ્રગટ થયા અને ખરેખર અમારા ઉપર એટલી બધી કૃપા કરી કે, અમને એવા સાધુઓની આપે ભેટ આપી ! અમે આપનું આ ઋણ કેવી રીતે અદા કરીશું ? તો એ સાધુઓને ઓશિયાળા ના કરીએ, તેઓની આજ્ઞા પાળીએ, એમને ગમે છે એવી સેવા-ભક્તિ કર્યા કરીએ.' એ આપણે બાપા તરફની સાચી ભક્તિ અદા કરી કહેવાય.

બાપાને એમના ગુરુ માટે એટલો બધો મહિમા કે, પોતે પોતાના ગુરુ શાસ્ત્રીજી મહારાજના પ્રાગટ્યસ્થાને મહેળાવ ગયા અને સવારના પાંચ વાગ્યે ભાવવિભોર થઈ પ્રાર્થનાઓ વહાવી. ધન્ય છે યોગેશ્વરોને-સંતોને કે, રેકોર્ડિંગ કરીને એ પ્રાર્થના પત્રિકામાં છાપી. ધન્ય છે દાદુકાકાને-પપ્પાજીને કે, એના પર આપણને સૌને ફોક્સ કર્યા કે આ પ્રાર્થના રોજ વાંચો, રોજ એનો પાઠ કરો. અને મહંત સ્વામીએ 'સુનૃત' દ્વારા એ પ્રાર્થના આપણને સૌનેય

બાપા કંઈ પણ થાય તો કાયમ ધૂન કરાવતા.

એટલી બધી ધૂન કરાવતા કે, અમે તેઓની જોડે ફરતા

હતા તો અમને તો ટેવ જ પડી ગઈ,

સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...!

એ ગુરુએ ટેવ પડાવી. તો આપણે પણ એવી ટેવ પાડીએ ને

સવારમાં ઊઠીએ ત્યારથી સ્વામિનારાયણ...

સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...! ભજન કરીએ.

સભા કરો-કથા-વાર્તા કરો, ધૂન-પ્રાર્થના કરો અને ભગવાનના ભક્તોની મહિમાથી સેવા કરજો.

સત્પુરુષ જે આજ્ઞા આપે એ આજ્ઞામાં અપ્રતિમ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ રાખીને આજ્ઞા પાળજો તો ભગવાનની પ્રસન્નતા ઊતરશે ને સુખિયા સુખિયા થઈ જઈશું.

રોજ વાંચવા માટે આપી. વર્ણન કરવા જઈએ તો કલાકોના કલાકો ઓછા પડે એટલું અદ્ભુત કાર્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજે કર્યું, એવું અદ્ભુત જીવન શાસ્ત્રીજી મહારાજ જીવીને ગયા; જેનું વર્ણન કરવા ગ્રંથોના ગ્રંથ થાય, પણ યોગીજી મહારાજે પોતાના ગુરુનો મહિમા પાંચ-પચ્ચીસ લીટીમાં કહી નાખ્યો. તમે વિચાર કરો, બાપા બહુ ભણેલા નહોતા, પ્રકાંડ પંડિત નહોતા, ભાષા પરનું મોટું પ્રભુત્વ નહોતું, પણ પ્રભુનું સાકાર સ્વરૂપ હતા; તો પોતાના ગુરુના મહિમાની, પોતાના ગુરુના પ્રાગટ્યસ્થાનના મહિમાની વાત બહુ જ સરસ રીતે, સહજતાથી આ પ્રાર્થનામાં કહી આપણને સાચી ગુરુ ભક્તિનું દર્શન કરાવ્યું.

એવું જ આપણા માટે આ યોગી મહારાજનું પ્રાગટ્યસ્થાન એ સ્થાવર તીર્થ કહેવાય. અને આ સંતો એ જંગમ તીર્થ કહેવાય. બેઉ તીર્થનો સમન્વય અહીંયાં આપણા માટે થયો છે. જેટલું સ્થાવર તીર્થનું માહાત્મ્ય છે એટલું ને એટલું આ જંગમ તીર્થનું માહાત્મ્ય આપણા હૈયામાં છે અને એટલે આપણે ફાવી ગયા છીએ. તીર્થસ્થાન ધારીનો, બાપાના પ્રાગટ્યસ્થાનનો, ધારી મંદિરનો જેટલો મહિમા છે એટલો જ મહિમા અહીં બેઠેલા એકેએકને આવા જંગમ તીર્થ સમાન અશ્વિનભાઈ, શાંતિભાઈ ને આ સંતોનો છે એટલે ફાવી ગયા છીએ ! આ બહુ મોટું આશ્ચર્યકારક કામ થયું છે. તમને ખબર નથી કે, કેટલી મોટી ઉપલબ્ધિ થઈ છે, આધ્યાત્મિક રીતે કેટલું મોટું કામ આપણા સૌનું થયું છે ! સમાજમાં સામાન્ય માણસોને જેની કશી ખબર નથી એ વાતની આપણા હૈયામાં એમ ને એમ ખબર પડી ગઈ. એટલે આપણા જેવા ભાવ્યશાળીને નસીબદાર કોઈ નથી.

બસ ધ્યાન એટલું જ રાખવાનું કે, સેવા કર્યા કરો, કથા-વાર્તા સાથે ધૂન-ભજન-પ્રાર્થના કર્યા કરો. બાપાને ધૂન બહુ જ ગમતી. કંઈ પણ થાય તો બાપા કહે, 'કરો ધૂન.' કોઈ યુવાન આવીને કહે કે, 'બાપા ! નોકરી નથી મળતી.' તો બાપા કહે, 'કરો ધૂન,' કોઈ કહે, 'બાપા ! લગન નથી થતું.' બાપા કહે, 'કરો ધૂન.' કોઈ કહે, 'બાપા ! નોકરી છે, પણ બરાબર મજા નથી આવતી.' તો બાપા કહે, 'કરો ધૂન.' 'બાપા ! પરણ્યો છું પણ કંઈ મેળ પડતો નથી, છૂટાછેડા લેવા છે.' તો બાપા કહે, 'કરો ધૂન.' બાપા બધાને એક જ દવા આપે - 'કરો ધૂન.' અને શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ ને એકદમ કારગત પણ એ જ છે : સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...! કેટલું સહેલું છે

તમે વિચાર કરો ! તમે સરસ બધું પાથરો, મૂર્તિ મૂકો, પંચાસનમાં બરાબર બેસો ને ધૂન કરો તો પછી જ ભગવાન સાંભળે એવું નથી. આ કંઈ વાઈફાઈ નથી કે નેટવર્ક આવ-જા કરે. ભગવાનનું નેટવર્ક તો હંમેશાં ચાલુ જ હોય છે, કોઈ જગ્યાએ એમનું નેટવર્ક જતું નથી. સ્વામિનારાયણ ભગવાને તો ત્યાં સુધી કહ્યું કે, 'શુભ-અશુભ કોઈ પણ ક્રિયા કરતાં કરતાં મને સંભારજો, હું સાંભળીશ.' આવું કોણ કહે ? વિચાર કરો ! એટલે ધૂન કરવાની ટેવ પાડો. બાપા કંઈ પણ થાય તો કાયમ ધૂન કરાવતા. એટલી બધી ધૂન કરાવતા કે, અમે તેઓની જોડે ફરતા હતા તો અમને તો ટેવ જ પડી ગઈ, સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...! એ ગુરુએ ટેવ પડાવી. તો આપણે પણ એવી ટેવ પાડીએ ને સવારમાં ઊઠીએ ત્યારથી સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ...! ભજન કરીએ.

ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ એટલે 'વાતો'માં લખ્યું કે, 'ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરો તો અંતરમાં ટાઢું રહે.' શાથી ટાઢું રહે ? ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરો તો ક્રિયા સાથે એંટેચ નહીં થાય. માણસ દુઃખી થાય છે તે કોઈ ક્રિયાને લઈને દુઃખી નથી થતો, વેપાર-ધંધાને લીધે દુઃખી નથી થતો, પરણ્યો છે કે છોકરાં છે કે સમાજમાં રહે છે એટલે દુઃખી થાય છે એવું નથી; પણ એની સાથે એંટેચ થાય છે, જોડાય છે એટલે દુઃખી થાય છે. ડોક્ટર જેમ આપણને પટ્ટી મારે, પછી એને ખેંચો તો... ? 'ઓ બાપ રે !' થઈ જાય. કારણ, એ ચામડી સાથે ચોંટ્યું અને એને ઉખાડો એટલે દુઃખ થતાં બૂમ પડે જ. એમ તમે ચોંટ્યા એટલે દુઃખી થવાના, થવાના ને થવાના જ ! તો એવું કોઈ સૌલ્યુશન છે કે, જે ચોંટે જ નહિ. સંસારમાં રહેવા છતાં સંસારથી વિસ્ક્રતભાવ આવે. વેપાર-ધંધો કરવા છતાં પણ એમાં ચોંટાય નહીં. લાખો-કરોડો રૂપિયાનો વ્યવહાર કરીએ તો પણ રૂપિયા આપણને ચોંટે નહીં. સોનાનાં ઘરેણાં પહેરીએ તો પણ સોનું આપણને ચોંટે નહીં. તમે વિચાર કરો, સંસારમાં રહેનારને સંસાર નથી લાગતો. એટલે કોઈએ કહ્યું કે, સંસાર અંદર છે. બધું અંદર છે અને માણસ ફાંફાં મારે છે બહાર. નદી, સમુદ્ર કોસ કરવો હોય તો નાવની જરૂર પડે છે. નાવ પાણીમાં જ ચાલતી હોય છતાં આપણને પાણીમાંથી પાર લઈ જાય. પણ એ પાણી જો અંદર નાવડીમાં હોય તો ? ડૂબવાનો વારો આવે. એમ સંસારમાં ફરો, પણ અંદર સંસાર ના હોય તો કંઈ દુઃખી થવાય નહિ. પણ અંદર

સંસાર છે એટલે દુઃખી થવાય છે. પછી જંગલમાં એકલા રહો તોય દુઃખી થવાય, કારણકે અંદરસંસાર છે. એ અંદરનો સંસાર આપણે ખેરવવાનો છે.

સૂર્ય પ્રકાશિત થાય એટલે અંધારાને જવા માટે કંઈ કહેવું પડે ? સૂર્ય ઊગ્યો એટલે અંધારું ગયું. પ્રકાશની ગેરહાજરી એટલે અંધકાર, એમ ભગવાનની ગેરહાજરી એટલે સંસાર. ભગવાનને પ્રગટાવો તો પ્રકાશ થશે. પ્રકાશ એટલે નિર્દોષભાવ, દિવ્યભાવ, હળીમળીને રહેવું, ખાઈ-પીને આનંદ કરવો. તમે જુઓ, પ્રકાશ થાય એટલે અમુક પ્રકારનાં જીવજંતુઓ એમ ને એમ જતાં રહે, કાઢવાં ના પડે, ખંખેરવાં ના પડે. એમ અંદરની જે નહિ કામની વસ્તુઓ કાઢવા માટે ભગવાનને પ્રકાશિત કરો તો તે જતું રહેશે. ભગવાનને પ્રકાશિત કરવાકેવી રીતે ? તો એવા સાધુમાં જોડાવ, એવા સાધુને વિશે આત્મ-બુદ્ધિ ને પ્રીતિ કરો કે, ‘હું તમારો ને તમે મારા’, એમની આજ્ઞા પાળો ને એમને ગમતું કાર્ય - સેવામાં ઊંઘું ઘાલીને જોડાવ. કશુંય બગડશે નહિ, બસ ખાબકો - ઝીલનાર એ છે; એવા અપ્રતિમ વિશ્વાસ ને શ્રદ્ધાથી ગુરુની આજ્ઞા પાળો અને ભગવાન ને ભગવાનના ભક્તોમાં નિર્દોષભાવ-દિવ્યભાવરાખો. આવું નથી રહેતું કારણકે, આદેહ આડો આવે છે. જે સૂક્ષ્મ શરીર છે તે - મન, બુદ્ધિ, ચિત્ત, અહંકાર એ આડું આવે છે. એને શુદ્ધ કરવા માટે ધૂન કરો, સેવા કરો, પ્રાર્થના કરો, સ્વાધ્યાય કરો.

ત્રણ વસ્તુ રાખવાની જ છે. યોગીબાપાની આજ્ઞા પ્રમાણે અઠવાડિક સત્સંગસભા અચૂક કરવાની અને સઘન રીતે કરવાની. ઉત્સાહ-ઉમંગથી બધાને ભેગા કરવાના. યોગી મહારાજની આજ્ઞા છે. યોગીબાપાની ગમતામાં ગમતી કોઈ પણ પ્રવૃત્તિ હોય તો તે અઠવાડિક સત્સંગસભા ! બીજું, ભગવાનના ભક્તોની સેવા. ભગવાનના કાર્યમાં સમર્પિત થાવ અને સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખી હળીમળીને કામ કરો. અને ત્રીજું, નિયમિત ધૂન-ભજન કરવાં. આ બાપાને ગમતી વાતો છે. એવું જો જીવન જીવીશું તો અંદર પ્રભુ પ્રકાશિત થશે. દુઃખી કરાવે એવી કોઈ પણ વૃત્તિ રહેશે નહીં, હર્લેસ રહેશે નહિ - આપોઆપ ઓગળી જશે. તમે જુઓ તો, યોગીબાપાએ અમને ધૂનની, સેવાની, કથા-વાર્તાની ટેવ પડાવી તો અમારે પ્રસંગો તો ઘણા આવ્યા, ઝંઝાવાતો ઘણા આવ્યા, પણ રક્ષા કરનાર એ દિવ્ય પુરુષ હતા. એમણે અમને સ્થિર રાખ્યા, બળ આપ્યું તો અમે બધા પ્રસંગોમાં હસતા-રમતા આનંદથી

પાસ થયા. એટલે કથા-વાર્તાની ટેવ રાખવાની. સભા કરો-કથા-વાર્તા કરો, ધૂન-પ્રાર્થના કરો ને સેવા કરો. ઊંઘું ઘાલીને સેવા કરજો. ભગવાનના ભક્તોની મહિમાથી સેવા કરજો. સત્પુરુષ જે આજ્ઞા આપે એ આજ્ઞામાં અપ્રતિમ શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ રાખીને આજ્ઞા પાળજો તો ભગવાનની પ્રસન્નતા ઊતરશે ને સુખિયા સુખિયા થઈ જઈશું. યોગીબાપાએ આ કરીને શિખવાડ્યું છે.

યોગીજી મહારાજ કહેતા કે, ‘મારા ગુરુ શાસ્ત્રી મહારાજ ‘યોગી’ બોલે તો હું લખતો હોઉં તો પેન મૂકી દઉં ને ઊભો થઈ જઉં. જમતો હોઉં તો કોળિયો મૂકી દઉં.’ આ ગુરુએ પોતાના ગુરુની આજ્ઞા આવી અદ્ધર પાળી. આમ, આપણે પણ આજ્ઞા પાળવાનું અનુસંધાન રાખવું. આવું કરીશું તો સંસારમાં રહ્યા છતાં સંસારથી વિરક્તભાવ રહેશે. સંસારનાં બધાં કાર્યો કરો - લગ્ન કરો - કરાવો, લગ્નમાં સરસ કપડાં પહેરીને જાવ, ઘરેણાં પહેરો; આ કશું બંધનયુક્ત નથી યાદ રાખો ! મેં જોયું, તમને બહેનોને સોનું બંધનરૂપ જ નથી. મંદિરની મૂર્તિઓ માટે બધાંએ ફટ ફટ સોનું સેવામાં આપ્યું. અને ધન તમને ભાઈઓને પણ બંધનરૂપ નથી. જ્યારે પણ મંદિરે આવે ત્યારે પૈસા લઈને જ આવે છે, કંઈક ને કંઈક સેવા કરતા જ હોય છે. આ બંધનરૂપ નથી, આસક્તિ નથી. પણ કમાવું તો જોઈએ જ. સ્વામિનારાયણ ભગવાને કહ્યું, ‘ગૃહસ્થોએ વેપાર-ઘંઘો કરીને પૈસા કમાવાના.’ પણ એની આસક્તિ ના થઈ જાય, ફરી એ ચકરાવામાં ફરવું ના પડે એટલે ભગવાનના કાર્યમાં સત્પુરુષની આજ્ઞાથી ઊંઘું ઘાલીને ધન વાપરો. તમે સામાન્ય કોઈને મદદ કરો તો એ તમારો ઉપકાર નથી ભૂલતા, તો તમે ભગવાનના કાર્યમાં ઓતપ્રોત થશો તો એ કંઈ ભૂલશે ? અનંતગણું તમને આપશે. યોગીજી મહારાજ કહેતા, સમગ્ર વિશ્વની લક્ષ્મીજીને પણ શુદ્ધ થવું છે, તો ક્યાં શુદ્ધ થાય ? તો ભગવાનના કાર્યમાં વપરાય એટલાં લક્ષ્મીજી શુદ્ધ થાય. એટલે ભગવાન શ્રી લક્ષ્મીજીને આપણી પાસે મોકલે છે. ભગવાનના થઈને જીવીએ, ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ તો ક્રિયા સાથે એટલેય નહીં થાવ અને એટલેય નહીં થાવ તો યાદ રાખો આખી દુનિયાનું રાજ કરશો તો પણ નિર્લેપ રહેવાશે.

જનક રાજા મિથિલા નગરીના રાજા હતા. નદીની એક બાજુ નગરી ને સામે પોતાના ગુરુનો આશ્રમ. રોજ સાંજે સભા થાય એ સભામાં જનક રાજા આવે. જનક રાજાને કોઈ દિવસ કામકાજ હોય તો પાંચ-પંદર મિનિટ મોડું આવવાનું થાય. તો ગુરુ કહે, ‘જનક રાજા આવે પછી કથા ચાલુ કરીએ.’ ઘણા સંતોને થાય

તમે સામાન્ય કોઈને મદદ કરો તો એ તમારો ઉપકાર નથી ભૂલતા, તો તમે ભગવાનના કાર્યમાં ઓતપ્રોત થશો તો એ કંઈ ભૂલશે ? અનંતગણું તમને આપશે. યોગીજી મહારાજ કહેતા સમગ્ર વિશ્વની લક્ષ્મીજીને પણ શુદ્ધ થવું છે, તો ક્યાં શુદ્ધ થાય ? તો ભગવાનના કાર્યમાં વપરાય એટલાં લક્ષ્મીજી શુદ્ધ થાય. એટલે ભગવાન શ્રી લક્ષ્મીજીને આપણી પાસે મોકલે છે.

સ્વામિનારાયણ ભગવાને એ ખતાવ્યું કે,
તમે ભગવાન સાથે એટેચ રહો, સત્પુરુષ સાથે એટેચ રહો
અને એમનામાં એટેચ રહીને આખી દુનિયાની
પ્રવૃત્તિ કરશો તોપણ દુઃખી થશો નહીં,
નિર્લેપભાવ રહેશે.
યોગીબાપા એવું જીવન જીવ્યા.

કે, આ જનકરાજા છે એટલે ગુરુને એમનો બહુ મહિમા છે, રાજાનો બહુ ભાર છે એટલે એમની રાહ જુએ છે. અમે ત્યાગીઓ આવી ગયા છીએ પણ ગુરુ એ જોતા નથી. આથી ગુરુને થયું કે, મારા સંતોને પણ અંદરથી આ નકારાત્મક ભાવ કાઢવો પડશે, નહીં તો પાછો તેમને દુઃખી કરશે. મનુષ્યભાવ દુઃખી કરે છે, દોષ દુઃખી નથી કરતા, યાદ રાખો ! એટલે ગુરુએ એક પ્રસંગ ઊભો કર્યો. એક દિવસ બધા આવ્યા, જનક રાજા આવ્યા પછી સભા ચાલુ થઈ. એટલામાં પાછળથી બૂમો પડી કે, 'મિથિલા નગરી સળગી છે.' આવી બૂમાબૂમ થઈ એટલે ગામવાળા બધા હુડ્ડુ કરતા ભાગ્યા. આ બાજુ સંતોના આવાસો હતા, તેથી સંતો પણ આશ્રમ ભાણી ભાગ્યા. હવે સભામાં ગુરુ અને જનક રાજા એ બે બે બેઠા રહ્યા બાકી આખી સભા વિખેરાઈ ગઈ. ગુરુએ જનક રાજાને પૂછ્યું, 'જનક, તારી આખી નગરી બળી રહી છે ને તું કેમ બેસી રહ્યો છે?' ત્યારે જનક રાજા કહે, 'ગુરુદેવ ! મિથિલા નગરી બળે છે એમાં મારું કાંઈ બળતું નથી. મારું સર્વસ્વ તમે છો અને તમે તો અહીં છો એટલે બેઠો છું.' પેલા સંતો ને બધા પાછા આવ્યા, કારણ કે, ગુરુએ માયાવી આગ લગાવી હતી. એવો ભ્રમ ઊભો કર્યો હતો કે, જાણે આગ લાગી હોય પણ આગ નહોતી એટલે બધા સભામાં પાછા આવ્યા. ગુરુએ સંતોને પૂછ્યું, 'તમારી પાસે તો ગાતરિયું ને ધોતિયું જ હોય ને આશ્રમ તો દાનથી બાંધેલો છે તો તમે કેમ દોડ્યા ? જેને દોડવાનું હતું એ તો અહીં બેસી રહ્યો છે.' ત્યારે સંતોને સમજાયું કે, ખરેખર ગુરુ જનકનો જે મહિમા ગાય છે એ બરાબર છે. એમણે પોતાની ભૂલ સ્વીકારી. જનક રાજા હતા, રાજ્યનો વહીવટ કરતા હતા, જરૂર પડે તો દંડ દેતા હતા. પત્ની હતી, છોકરા હતા, મોટો કારોબાર હતો, તોય એમને 'વિદેહી' કહ્યા. કારણ કે, તેઓ કશાયની સાથે એટેચ નહોતા, પોતાના ગુરુ સાથે જ એટેચ હતા.

સ્વામિનારાયણ ભગવાને એ ખતાવ્યું કે, તમે ભગવાન સાથે, સત્પુરુષ સાથે એટેચ રહો અને એમનામાં એટેચ રહીને આખી દુનિયાની પ્રવૃત્તિ કરશો તોપણ દુઃખી થશો નહીં, નિર્લેપભાવ રહેશે. યોગીબાપા એવું જીવન જીવ્યા. આખી બોચાસણ સંસ્થાને એમણે વિફટ કરી, યાદ રાખો ! બોચાસણ સંસ્થામાં એક વખત એવું હતું કે, માણા નહીં, દાણા નહીં, નાણાં નહીં અને પાણા નહીં.' માણાની ખોટ, દાણાની ખોટ, નાણાંની ખોટ અને પાણાની ખોટ. દાણા એટલે ખાવા-પીવાનું અનાજ. યોગીબાપા કહે, 'અમે સારંગપુરમાં મંદિર

કરતા ત્યારે દસ કિલોમીટર દૂર ખાંભડામાં જઈ ઝોળી માંગતા.' સવારે બાપા આઠ વાગ્યે જાય તે દસ વાગ્યે ઝોળી માગીને આવે. એમાં અધમણ - દસ કિલો અનાજ મળે ! એને સાફ કરે, દળે અને પછી ઉપયોગમાં લે. ખાંભડામાં ઝોળી માંગતા ને સારંગપુરમાં તાવડો ચાલતો - તમે વિચાર કરો ! ભિક્ષા માંગીને રોજનું રોજ ખાતા. 'માણા નહિ' એટલે મેન પાવર-માણસો નહોતા. 'પાણા નહીં' - મંદિર કરવા પથરા નહોતા અને પથરા લાવવા માટે નાણાં પણ નહોતાં. આવી પરિસ્થિતિ બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાની તે વખતે હતી. યોગીજી મહારાજે પોતાની તપશ્ચર્યાથી, પોતાની સાધુતાથી, પોતાની ગુણાતીત અવસ્થાથી, સંસ્થાને કેટલી વિફટ કરી! અત્યારે વર્લ્ડમાં સારામાં સારું ઓર્ગેનાઈઝેશન તમે જુઓ તો બી.એ.પી.એસ. સંસ્થાનું છે તે બધાએ જ સ્વીકાર્યું છે. દાણા, માણા, નાણાં કે પાણાની ખોટ જ નથી ને વ્યવસ્થા જુઓ તો સૌ કોઈ ખુશ થઈ જાય. પ્રભુપ્રસન્નતા વગર, ગુરુકૃપા વગર આવી ભક્તિ ન પ્રગટે.

તમે અહીં ધારીનું મંદિર જુઓ તો ખુશ થઈ જાવ. બાપાનું પ્રાગટ્યસ્થાન અને આખું પરિસર કેટલું સુંદર છે ! આવું એક જગ્યાએ નહીં પણ ઠેર ઠેર છે. આટલી મોટી સંસ્થા, આટલા બધા સંતો બાપાએ કર્યા, પણ યોગીજી મહારાજ એકદમ નિર્લેપ ! આ જે નિર્લેપભાવ છે, એમને એ આપણને આપવો છે. આ મોટામાં મોટું સ્પિરિટ્યુઅલ એચિવમેન્ટ છે - ગુણાતીતભાવ છે. એ ભાવ ગૃહસ્થ કે ત્યાગી બધામાં પ્રગટી જાય. બાપાએ આવા સંતોની સાથે એવા ગૃહસ્થોને પણ તૈયાર કર્યા છે.

ખરેખર આપણે બધા અહીં આવ્યા છીએ તો સંકલ્પ કરજો કે, આપણે બધું અહીં મૂકીને જવું છે. શું મૂકીને જવું છે ? પાકીટ કે ઘરેણાં નહીં, પણ અંદરનું બધું મૂકીને જવું છે. ભગવાન આપ રાજા ના ધાવ એવા અમારાં સ્વભાવ-પ્રકૃતિ, સંપ-સુહૃદભાવ-એકતા રાખવા ના દે, હળીમળીને સેવા ન કરવા દે એવી અમારી માન્યતાઓ-ગ્રંથિઓ મૂકીને જઈએ. અમારે કેવળ ને કેવળ તમને જ રાખવા છે અને તમારા થઈને જ જીવન જીવવું છે. જ્યાં જઈએ ત્યાં તમારા અર્થે સમર્પિત થઈને તમારી ભક્તિમાં રહેવું છે. એમાં આડાં આવતાં અમારાં સ્વભાવ-પ્રકૃતિ, દેહના બધા ભાવો ધારી તીર્થમાં તમારા ચરણે ભેટ ધરીને જવું છે. આવો સંકલ્પ કરજો, ધૂન કરજો.

સૌને જય શ્રી સ્વામિનારાયણ !

